

|                   |        |
|-------------------|--------|
| celo leto . . . . | K 480— |
| pol leta . . . .  | „ 240— |
| četrti leta . . . | „ 120— |
| za mesec . . . .  | „ 40—  |

Plačano do .....

**Za Ameriko:**

|           |           |
|-----------|-----------|
| celoletno | 8 dolar.  |
| pololetno | 4 dolarje |
| 3 mesečno | 2 dolarja |

Licijalna knjižnica

Pošalaj franke.

Ljubljana.

Oglas  
porabljen v  
1 mm visok ter  
brez prostora za enkrat 2 K  
za večkrat ponust.

Vprašanjem glede inseratov i. dr. se naj priloži na odgovor dopisnica ali znamka. — Dopisi naj se frankirajo. — Rokopisi se ne vračajo.

**Efektl.**  
Zagreb: Banka za Primorje 0—1100  
Jadranska banka 1825—0, Jugoslavenisk  
598—602, Ljubljanska kreditna 900—920  
Prva hrvatska štedionica 9200—9300, RI  
ječka pučka banka 500—505.



## Praško pismo.

Praha, 7. jan. 1921.

Novo leto je prineslo češkim komunistom nekaj krerkih lekci od vseh strani.

Prezident Masaryk je novoletni obisk vlade in parlamenta na hradu porabil za to da je oficijelno zavrnil nesmiselne poskuse komunistov. »Ruske metode« so za nas na vsak način izključene in kakor smo videli, nemoguće zato, ker je ogromna većina našega prebivalstva čisto drugačnja, kot zaostalo rusko prebivalstvo; ironija usode je, da se je v trenutku, ko je sovjetska ruska vlada objavljala dekret o koncesijah kapitalizmu, pri nas delal nepremišljen socijalistični poizkus, na videz protikapitalističen. »Ne moremo pripustiti, da bi se kakšna manjšina nasilno postavljala proti većini in ni nemu parlamentu.« »Socializam, ki se opira na manjšinu, princip, postaja anahronizam.« »Napad na republiku kaže na popolno nepoznanje vsetovne in naše državne situacije.« »Toda ne gre samo za potlačenje anarhičnoga napada, temveč za to, da država in parlament pristopita k pozitivni socijalni zakonodaji — k socijalizaciji.« Masaryk podaja tudi vladi važne direktive: »Vodstvo države se ne sme opotekati med pritiskom na levo in na desno. Ponavljam da je politika tkzv. zlate sredine poti zato mnogokrat čisto zurešena, ker ni drugoga kot nepremišljen politični empirizam in domanjkanje premišljene programa. Naši politički, ki državno mislijo, morali imeti svoji pozitivni program, program, ki rezultira iz znanstvene analize dobe in njene razvojne tendence. »Ne bojte se, da bi hotel zaviti na desno; to da tudi na levo ne krenem. Moj program je obrnjen vnapred k organizaciji razvoja naše države.«

V »Pravo Lidu« je socijalistični brvak dr. Winter povedal par prav bridihih resnic delavstvu. Komunistično delavstvo s svojim ravnanjem izpodkopa gospodarskemu življenju države tla, ker vzbuda nezaupanje u tužini, ki zato ne daje češki industriji zaslužka kakor kažejo dejstva v industriji, ki se peča s predelavanjem svile in volne. Tej industriji so odtegnili Švicari in Španci dobavo surovin, ker se za nje vsled delavskih nemirov boje. — Delavci poido v tužino premišljevati o svoji kratkovidnosti če bodo industrije svoji obrat ustavile. Zato je potreba, da se delavstvo vsestransko gospodarsko izobražuje. Gospodarska izobrazba je prvi temelj za remediuro.

Praha in ž. nio vred ves češki narod žaluje. Največji prijatelji češkega naroda Francoz prof. Denis te mrtev. Mrtev je mož, ki je šele pred par tedni srečen stobil na češka tla, da jih vidi v svobodi, ki to je že zdavnaj pred svetovno vojno prerokoval. Umri je mož, ki je celo svoje življenje posvetil razglabljanju češke zgodovine najslavnije na tudi najžalostnejše dobe. Hus, Jifi, Podjebradski, Bela gora, to so mejniki Denisovega dela. Nad njimi pa velika vera in trdno prepričanje, da oride dan svobode, ko bodo odnesli mrhovino (Avstrijo) in napravili prostor češkemu narodu.

Z Denisom je umri mož, ki ima neveljivih zaslug za spreobrnjenje zapadnega mišljenja, ki je silno naklonjen Avstriji — Habsburžanom. Dr. P.-n.

## Demoralizacija in porota.

Rodoljub, ki opazuje naše podljane razmere, nam piše: Tatvine, ropi in umori so danes na dnevnem redu. Človek ni več varen življenja ne v svojem stanovanju, ne na ulici, najmanj pa na samotnih potih. Poleg tega pa imamo celo slučaje, ko je sin umoril svojo lastno mater. Človeku se je težje lasje, ko je o takih nečloveških dejanjih. Vojna je pokvarila vse, posebno na mlajše ljudi in celo otroke. Vsakdo bi rad živel v razkošju, a skoraj nihče izmed mlajših noče pošteno delati. Ker jim primanjkuje sredstev, krađe, ropajo in morijo. A kdo je glavni kriv, da se taki čini ponavljajo dan za dnem? Naša justica! Že pred vojno je bila humaniteta napram takim elementom le v kvar morali, danes pa jim je naravnost v potuho. Naši porotniki se navadno zedinijo v oprostilne reke, kjer bi bilo treba zavzeti drakoniko stališče. Porotniki ne znajo razločevati, ali se je hudodelstvo zgodilo po nesreči ali z zlobnim namenom. Potem pa še nastopi zagovornik in skuša napraviti iz zločinca pravega angeljca. Ves juridični aparat je na strani teh lopovov, za katere bi bila na mestu vrv okrog vratu.

Sedanje razmere so izredne, zato pa je treba tudi izrednih kazni. Ko so bili pred 100 leti Francozi pri nas gospodarji, so v najkrajšem času udušili vse take izrodke vojne, celo rokovanjce so ugnali. Zakaj bi se ne postopalo tudi sedaj tako? — Treba bi bilo le par barab pobesiti, pa bo kmalu bolje. Pobijamo zveri, ki so nevarne ljudem in živalim, zakaj imeti usmiljenje z zverinami v človeški podobi? Bolje je, da pogine nekaj nevarnih elementov, kakar da trpi zaradi te tisoče in tisoče poštenega človeštva.

ni vladi, da Kalifornija ne bo priznala nobenega zakona, ki bi omogočil Japoncem pridobitev ameriškega državljanstva in posestva.

Mase iz katerih je vzeta većina naših porotnikov, imajo zelo zmenejene pojme o državnem in javnem pravu, pač pa jih vodijo razredni in stanovski nazori. Kdor škoduje državi, v očeh teh ljudi sploh ni zločin. Prijetega ponarejalca denarja vse omiluje; ljudje ne pomislijo, da škoduje državi, s tem pa obenem vsem državljanom. To je posledica, ker se ljudstvo še ni znalo uživeti v novi položaj, da imamo novo lastno državo.

(Priobčujemo ta radikalna, a žal le preveč upravičena razmotrivanja. Skrajni čas je, da začnejo naši pravniški misliti na odločna sredstva ki bi mogla omejiti današnja, strahovito se razširjajoča demoralizacija. Ali bi odprava porote razmere res kaj zboljšala, je veliko vprašanje. Razpravljalo se je o tem že mnogo, a mnenja so ostala deljena. Pač pa bo treba razmotrivati, ali ne bi kazalo izdati za današnje izjemne razmere tudi izjemnih zakonov, ki bi razne, javnosti posebno škodljive zločine, tudi posebno ostro kaznovali. Ured.)

## Beleške.

Po domače!

Naš dopisni urad poroča iz Beograda, da je beogradska občinska uprava zahtevala od ministarstva za notranje stvari, naj se rok za občinske volitve v Beogradu podaljša, dokler se ne doseže sporazum med obema glavnima strankama, radikalci in demokrati.

Komodo in domače si res predstavljajo upravo ti gospodje strankari! Samo če bodo nove volitve res se le, kedar pride do sporazuma med strankama, zna Beograd še dolgo čakati na nje.

## Razna poročila.

Italijanci se ne izpraznijo Dalmacije, iz Zadra javljajo, da ne bo šlo kmalu evakuirati Dalmacija, Konisbar Benavanti je izjavil, da v tem oziru še nima nobenih instrukcij. Vsekakor pa se bodo pred izpraznjenjem Dalmacije imerovali konzuli.

Za obnovo reda v Makedoniji. V vojnom ministarstvu se je vršilo dvoje posvetovanj, na katerih se je razpravljalo o odredbah za vzpostavitev reda v južnih kraji države. Teh posvetovanj so se udeležili vojni minister general Branko Jovanović, načelnik glavnega generalnega štaba general Peter Pečiš, poveljnik 3. armijske oblasti general Mihosavljevič, šef oddelka za javno varnost Lazić in drugi. Sodi se, da bodo v najkrajšem času ukrenjene najenergičnejše odredbe proti roparskim Albancem in razbojnikom.

Jugoslovanski kmetje proti Rumunom. V nekaterih vaseh v Klsuri je došlo do upora jugoslovenskih seljakov proti rumunskim oblastem, ki pionijsko med našim prebivalstvom. Došlo je do oboroženega spopada med jugoslovenskimi seljaki in rumunsko vojsko.

Francoski poslanik pri Pašici. Francoski poslanik na našem dvoru je posetil ministrskega predsednika Pašica kot ministra za zunanje stvari.

Švicarski konzul v Zagrebu. Kraljeva vlada je izdala ekskvizitor Juliju Schmidlinu, honorarnemu konzulu švicarske republike v Zagrebu za področje Hrvatske, Slavonije in Slovenije.

Slika iz mađarske korupcije. Iz Budimpešte poročajo: Policija je danes aretirala bivšega državnega tajnika v Karo-

lytjevem zunanjem ministarstvu, Evgena Bartho, ki je zapleten v izsiljevalni skandal. Bartho je z drugim izvedel, da hoče Grünova veletrgovlja prodati zdravila in je, preteč z ovadbo, da gre za prepovedano kupčijo, izsilil od tvrdke 440.000 kron. Zaprli so tudi njegove pomočnike.

Italijanska vlada in tuji komunisti. »Secolo« poroča, da italijanska vlada ne bo dovolila, da bi se kdo izmed ekstremnih inozemskih socijalnih demokratov udeležil italijanskega socijalističnega kongresa. Vlada bo izdala svojim organom navodila, naj se vsi inozemski ekstremni socialisti aretirajo, ako bi se jim posrečilo priti preko meje.

Italijanski državni podtajnik za prehrano Solari je dospel iz Londona v Pariz.

Demisija francoskega poljedelskega ministra. Iz Pariza se uradno javlja ostavka poljedelskega ministra Richarda. Menijo, da bo njegov naslednik državni tajnik za prehrano Houmyr.

Odstop francoskega poljedelskega ministra. Uradno se potrjuje ostavka poljedelskega ministra Richarda. Menijo, da bo njegov naslednik državni tajnik za prehrano Theunyre.

Angleški vojni minister Churchill je dospel s svojo soprogo v Pariz.

Američan irski poslanec. Kakor javljajo londonski listi, so v Dublinu aretirali poslance irskega parlamenta Lyncha.

Amerika izgnala irskega politika. Iz New Yorka se poroča: Čorški župan O'Callaghan, ki se je skrivaj pripeljal v Ameriko, je bil iztiran iz Združenih držav.

Kalifornija proti Japoncem. Kalifornski senat je z vsemi oddanimi 29 glasovi sprejel resolucijo, da se sporoči ameriški zvez-

skega nacionalizma in iredentizma v ljudskih šolah, mora Italijanska vlada ustvariti pogoje, ki bodo omogočali italijanskemu učiteljstvu, da se priuči slovenskim jezikom. To učiteljstvo bi potem nadzorovalo in poučevalo slovenske otroke. S črnim bi bila italijanska kontrola nad slovenskimi šolami popolnoma omogočena.

Glede srednjih šol, gimnazij in realke v Idriji. zastopa člankar stališče, naj bosta ti dve srednji šoli italijanski. Češ, da bodo absolventi teh zavodov itak primorani nadaljevati svoje študije na italijanskih univerzah.

Do tukaj člankar. Merodajne kroge pri nas opozarjamo na namere italijan vlade. (Saj je »Piccolo« najbolj njeno glasilo). Nikdar in nikakor se ne sme dopustiti, da bo začela Italija v šolah Juliske Benečije s kulturno kontrolo. Menimo, da je naš naved v teh kraji tako zrel in toliko razvit, da bo to kontrolo v svoji prid lahko opravil sam in po lastnem prevdaru, brez pomoči Italijanov — prisiljenecv, ki bi hoteli med našim primorskim ljudstvom vršiti ne- potrebno vlogo šolskih žandarjev.

ni vladi, da Kalifornija ne bo priznala nobenega zakona, ki bi omogočil Japoncem pridobitev ameriškega državljanstva in posestva.

Veleproletarec Trotsky se bo dobro zavaroval. Po vzgledu mađarskih boljševikov je Trotsky poslal že cele kupe zlata v Ameriko. Po poročilih iz Rima je Trotsky naložil v zadnjih štirih mesecih 80 milijonov zlatih rubljev v banki »Rio de Plata« v Buenos Airesu. Sodiijo sicer, da so ti zlati zakladi namenjeni za boljševiško propagando, a vse bolj verjetno je, da se Trotsky zavaruje za bodočnost, če bo enkrat v Rusiji njegove slave konec. Čisto po receptu Bela Kun, k lie tudi pred svojim begom naložil mnogo denarja v inozemstvu.

## Gospodarstvo.

### VPRAŠANJE TRGOVINSKEGA DOGOVORA MED JUGOSLAVIJO IN ITALIJO.

Italijanski tisk se mnogo bavi z vprašanjem trgovinskega dogovora med našo državo in Italijo. Tako prinaša organ italijanske ljudske stranke »Giornale d'Italia« razgovor, z neko italijansko osebnostjo, ki je dospela iz Jugoslavije in ki izjavlja, da bi si morali Jugoslovani vsvariti na Reki položaj, kakoršnega imajo Čehoslovaki v Trstu in kakoršnega so imeli Srbi leta 1913. v Solunu. Jugoslovani naj bi imeli na Reki svojo svobodno cono s skladišči in opravami, kar bi se niti najmanj ne dotikalo suverenitete in integritete reške države.

Po pisanju italijanskih listov je sklepati, da Italijani niso voljni, odstopiti nam luke Baroš, kjer bi bili v trgovskem oziru popolnoma neodvisni. Sploh bodo morali naši delegati, ki se bodo pogajali z Italijo v trgovskih in gospodarskih vprašanih biti jako oprezní, da nas Italijani ne prekanijo kot v Rapallu ter našo državo ne le politično, temveč tudi gospodarsko zaslužijo.

Nedavno smo omenili, kolike važnosti je za nas naša trgovska mornarica, katera mora prevzeti ves naš obalni in prekomorski promet. Tudi ribarenja na naši na ribah bogati obali ne smemo dovoliti Italijanom, kar bodo oni gotovo zahtevali. Ravnotako se ne sme dovoliti uvoz italijanskih vin, kajti naša država pridela toliko vina, da ga preostaja za izvoz. Na vsak način se ne sme zgoditi, da bi šli naši delegati na trgovinska pogajanja brez ekspertov za vsako stroko, kajti lahko se zgodi, da padejo delegati, ki ne poznajo vseh posameznih strok, v pasti, ki jih bodo Italijani v svoji zvistosti nastavljali in katere imajo gotovo že pripravljene.

Znano nam je, da so se Italijani pripravljali že v Rapallu, da se takoj po političnem sporazumu sklene trgovinski dogovor. V to svrhu so imeli njihovi trgovinski eksperti pripravljen ves material, s katerim so upali naše na to nepravilne delegate ujeti. Posebno so jih skušali ukantiti s obljubami, da nam bodo zgradili in financirali potrebne železnice. Seveda so imeli v mislih samo načrte, ki bi bili v prvi vrsti v korist njihovemu trgovinskemu imperijalizmu na Balkanu.

Glavno načelo našim delegatom pa bodi, da ne sklenejo trgovinske pogodbe za dolgo dobo, temveč za poskušnje za kolikor mogoče kratke čas.

Koncesioniranje delniških družb v celj Jugoslaviji. V našem finančnem ministarstvu se je izdelala naredba, v smislu katere se imajo razširiti predpisi za ustanavljanje delniških družb, voljavnih dolet le v Srbiji in Sloveniji, na področje vse države. V bodoče bo torej treba pri snovanju novih delniških družb prosti najprej za koncesijo trgovinsko ministarstvo. S tem bodo odpadle pritožbe hrvatskih — ljubiteljnih krogov, češ, da se Hrvatoma ucajo v Sloveniji pri ustanavljanju delniških družb težave, katerih hrvatske oblasti ne delajo Slovenci na Hrvatskem; na drugi strani bodo prenehale pritožbe slovenskih pridobitnih krogov, ki so se nasprotno pritoževati, da so se mnoga podjetja, katerim je slovenska vlada odredila dovoljenje osnovanja, podala na Hrvatsko ter da so tam delala kot delniške družbe na škodo slovenske obrti.

Cene vlpavskemu vlnu. Vlpavska zadržana klet je pokupila jeseni mnogo po novem načinu spravljene vina po 2 liri 70 cent. Zadnje čase je kupčija z vlnom nekako zaspala, dasi je novo vino izredno trpežno in jako. Ako se bo pričelo izvažanje vina v Jugoslavijo, morajo pasti pretirane cene dolenskih in štajerskih vin.

Zacarinjenje srajc. Srajce se caritlo po kakovosti blaga, iz katerega se izdelana prsa. To pa samo v tem slučaju, če se plača za materijal, iz katerega so izdelana prsa večja carina, nego za blago doličene srajce. V našprotnem slučaju se ca-

Ukralinski upor proti sovjeto. Ukralinski tiskovni urad javlja iz Černovic: Po noči 1. januara so uporniki pri Jekaterinoslavu dve najboljši boljševiški diviziji obkolili in popolnoma pobili. Zmagoviti uporniki so zasedli Znamenke, Kremenčug, Jekaterinoslav, Nikolajev in Aleksandrovsk.

Potovanje rumunskega prestolonaslednika. Iz Soluna poročajo, da je rumunski prestolonaslednik Karel odpotoval s posebnim brzovlakom iz Bukarešte v Konstanco, kjer se je vkrcal na kontratorpedovko, s katero se je odpeljal v Pirej. Rumunski prestolonaslednik ostane v Atenah do poroke s hčerko kralja Konstantina, ki bo koncem junija, ko bo končano dvorno žalovanje radi smrti kralja Aleksandra.

rinl po cenl blaga, iz katerega je narejena srajca.

Osnovanje jugoslovansko-italijanske trgovinske zbornice. Naše trgovinsko zastopstvo v Rimu bo imelo v kratkem z zastopniki trgovskih in industrijskih podjetij v Rimu posvetovanje, na katerem se bo osnovala jugoslovansko-italijanska trgovinska zbornica v Rimu.

Zmanjšanje dela v oseljaki tovarnl vžigalce »Drava« d. d. Omenjena tvornica je zmanjšala produkcijo, ker nima prostora za zaloge vžigalce, ki jih uprava monopolov noče prevzeti, dasiravno jih je že bila kupila. Tovarna obratuje sedaj samo 3 in pol dneva v tednu. Tovarna je v težkem položaju tudi zaradi tega, ker vsled zabranjenega izvoza ne sme izvažati vžigalce.

Proučava spola železnih prog Dalmacije in Bosne. V ministarstvu za promet se je ustanovila komisija, ki bo imela nalogo, proučiti se j železnih prog Dalmacije in Bosne.

Srednjeevropska konferenca v Pragi. Koncem t. m. se bo vršila v Pragi konferenca zastopnikov srednjeevropskih držav, na kateri bodo obravnavali brzolajne zadeve. Konferenca se bodo udeležili zastopniki Nemčije, Poljske, Českoslovaške, Jugoslavije, Mađarske, Rumunske in Italije.

Kriza českoslovaške industrije. O položaju českoslovaške industrije piše »Rude Pravo«, da se je stanje jablonske steklarske industrije v zadnjem času nad vse poslabšalo, tako da se bo morala v kratkem času produkcija znatno omejiti. Prav tako se je poslabšal položaj v oblacihi in tekstilni industriji, ker se je znatno naročevanje z Dunaja. Pričakovati je tudi kriza v kovinarski industriji.

Trgovinski promet v Trstu je bil meseca septembra m. l. sledeč: Izvoz po železnici je znašal 680.144 kvintalov, uvoz 565.054 kvintalov, izvoz po morju 212.159, uvoz pa 1.121.978 kvintalov. 31. avgusta je bilo blaga v tržakihi skladiščih za 381.675 proti 385.837 kvintalom 30. septembra. Meseca septembra je dospelo v tržasko lako 384 brodov italijanske zastave s tovorom 34.526 ton, 133 brodov medzavezniške zastave s tovorom 120.122 ton, in 24 brodov tuje zastave s 196.503 tonami. V istem mesecu je zapustilo tržasko loko 391 brodov italijanske zastave s tovorom 37.791 ton, 132 brodov medzavezniške zastave s tovorom 83.522 ton in 19 brodov tuje zastave s tovorom 167.395 ton.

Lesna trgovina v Trstu zelo slabo uspeva. Povpraševanje z vzhoda je skoraj popolnoma ponehalo, vsled česar so tržasko lesne zaloge prenapolnjene. Konkurenca iz Sedmograške se obitno pozna. Egipt, kamor se je mnogo izvažalo, išče sedaj le paralelno robo.

Pasivna bilanca mađarske rečne plovlbo. Bilanca mađarske rečne paroplovne družbe, d. d., izkazuje za zadnji dve leti velik deficit. Dohodki teh dveh let znašajo okrog 71 milijonov kron, obratni izdatki pa okrog 74 milijonov.

Nabiranje gradiva za trgovsko pogodbo z Italijo. Trgovska in obitniška zbornica v Ljubljani je pričela z redakcijo nabiranja gradiva za trgovsko pogodbo z Italijo. Ker se je pismo kakor ustmeno ankete z dne 30. novembra 1920 udeležilo je nekoliko interesentov, zato sklicuje zbornica pred končno redakcijo ponovno zborovanje na dan 17. januara 1921. Zbornica pozivlja vse korporacije in tvrdke, ki dosejaj še niso poslale svojih poročil, da to v lastnem interesu nemudoma storijo, ker se prepozno poslana poročila ne bodo mogla več vpoštevati.

Anketa o kmetijskih šolah. Pri porovnenjstvu za kmetijsko se je vršila dne 30. decembra p. l. anketa zaradi novih kmetijskih šol v Sloveniji. Ankete so se udeležili ravnatelji kmetijskih šol, ravnatelj kmetijske družbe in dva strokovna referenta poverjenjstva. Predsedoval je vodja poverjenjstva dvorni svetnik dr. Vidtašnik. Referent je bil kmetijski svetnik Rohmann. Anketa se je izrekla za ustanovitev srednje kmetijske šole v Mariboru in za ustanovitev nižjih kmetijskih šol v Prekmurju in na Gorenjskem. Tozadevni predlogi so bili po širši debati soglasno sprejeti.

Pošljite naročnino!

## Slovenske šole v zasedenem ozemlju.

O slovenskih šolah v zasedenem ozemlju se te zadnji čas razvila v tržaskem novinstvu živahna debata, katero je otvoril v »Laboratoru« prof. Aldo Oberdorfer. Niemu je napred odgovorila »Edinost«, sedaj pa je začel odgovarjati tudi »Piccolo«, v katerem replicira na Oberdorferjeva izvajanja Gino Seraval pod naslovom »Slovenske šole v Juljski Benečiji«.

Člankar se strinja z Oberdorferjem glede naziranja, da treba novim »podanikom Italije« izvit iz rok vsako orožje zoner nezadovolnosti. Povdaria pa, da se mora to zgoditi na tak način, da ne bodo ogroženi interesi italijanske monarhije. Zato je potrebno, izvaia člankar, da primorski Jugoslovani predvsem pripoznajo, da Italija ni poliglotna država kakor je bila Avstrija, temveč država enotne narodnosti, obsegajoča manjšine tuceročnih skupin. Potrebno je torej da vsi »državljeni Italije« poznajo državni, t. i. italijanski jezik. Če ne bodo tujerodni Italijan-

ski podaniki večši italijanščine, tim ne bo odnrti pot nikamor preko mel njihovih roistnih krajev.

V kraji, kjer prevladuje slovenski živel, morajo biti tudi šole slovenske. S tem nazorom se strinja tudi italijanska vlada. Drugače pa je s slovenskim jezikom v narodno mešanih kraji, kjer tvorijo Slovani samo manjšine. V takih kraji se država ali občina ne more obvezati na vzdrževanje javnih slovenskih šol. Dovoliti bi se utegnila kvečjemu kakšna zasebna šola, kakor je to n. pr. slučaj s slovensko ljudsko šolo — v Trstu.

Člankar prehaja nato na vprašanje srednjih šol v zasedenem ozemlju. Priznava, da imajo primorski Slovani pravico do ljudskih šol ter tudi do učiteljske z njihovim materinim jezikom. V področju zasedenega ozemlja te slovensko učiteljske v Tolminu in hrvatsko učiteljske v Kastvu. Ker pa pripade Kastav po rapalski pogodbi Jugoslaviji, bo morala Italija poskrbeti, da se kastavsko učiteljske premesti v kakšen drugi kraj, pod nobenim pogojem pa ne v Rovini.

Da se pa prepriči razvoj slovan-



## Dnevne vesti.

— **Pokojnisko-zavarovanje za-  
sebnih pokojnincev** vodi še vedno  
Začasen (?) obči pokojninski zavod  
v Ljubljani po bivšem avstrijskem  
zakonu, oziroma novelah. Sicer so  
strokovniki že davno izročili beo-  
graiski vladi novo novelo, ki odgo-  
varja novemu državnemu ustroju in  
valutnemu razmerju, toda novele ni  
iz Beograda. Doseganje določbe so  
naravnost smešne in krivične. Naj-  
višji plačilni razred obsega letne do-  
hodke do 7200 K. Kdor ima tako »vi-  
soko« plačo — pomisli celih 600 K  
mesečno! — ta si mora celo premiš-  
liti plačevati. Ker so le redki javni  
nameščenci z manjšo mesečno plačo  
kot 600 K, so delodajalci popolnoma  
razbremenjeni. Nova novela bo vse  
te krivice odpravila.

— **Nove takse za državne izpite**  
na naši univerzi. Izpraševalnina za  
vsak državni izpit se je določila na  
40 dinarjev = 160 kron. Kandidati,  
ki dokazajo svojo ubožnost z javno  
listino, morejo biti oproščeni izpraše-  
valnine popolnoma ali vsaj na polo-  
vico.

— **Prepovedani nemški komuni-  
stični listi in brošure.** V naši državi  
je prepovedano razpečevanje komu-  
nističnega lista »Neue Blätter« z  
Dunaja ter brošur »Komunismus«,  
»Proletar«, »Roter Staat« (Dunaj),  
»Sovjet« (Berlin), »Textilarbeiter«  
in »Sovjetrussland« (Berlin), ki se  
tiskajo v Nemčiji in Avstriji ter raz-  
širjajo z namenom, povzročiti ne-  
mire.

— **Se en jugoslovanski transport**  
iz Rusije. Iz Bukarešte poročajo,  
da je tja dospelo nekaj naših držav-  
ljanov iz Rusije, kjer so se nahajali  
dosedaj. Izjavljajo, da so bili bolni,  
v sled česar jim je bilo nemogoče,  
povrniti se v domovino.

— **Osebnost.** Profesor dr. Jakob  
Zmavc na I. državni gimnaziji v Ljubljani  
je imenovan za profesorja na mariborski  
gimnaziji.

— **Letni certifikati za vožnjo po ži-  
znici** na južni železnici. Južna železnica  
izdaja tudi letos državnim nastaviteljem,  
ki služujejo pri uradnih, železniških ali  
železniških letnih certifikatih za vožnjo  
po južni železnici. Letni certifikat  
opravičuje za vožnjo z brzovlaki proti pla-  
čilu navadnih vozovnic za osebne vlake,  
za vožnjo z osebnimi vlaki proti plačilu po-  
lovičnih vozovnic za brzovlake in stane z  
odpravnino in z državno kolokvino za I. raz-  
red 170 K; za II. razred 100 K; za III. raz-  
red 50 K. Nabavne tiskovine so določene na  
vsaki postaji po ceni 25 par. Kdor naroči  
tiskovino direktno pri ravnanstvu juž-  
ne, v Ljubljani, naj priloži znesek 25 par  
v znakah in za depozitave ovoj z na-  
pisom.

— **Posestvo Ciril-Metodove družbe** na  
prodnj. V Pobrežju pri Mariboru je na pro-  
dnj. majhno posestvo, ki je last družbe sv.  
Cirila in Metoda v Ljubljani.

— **Pravoslavni otrok** se nahaja v  
Ljubljani okrog 20, ki obiskujejo ljubljanske  
javne ljudske in mošćanske šole.

— **Za vladnega komisarja** v Mariboru  
je imenovan Ivo Poljanec, dosedaj v isti  
lastnosti v Celju. V Celju bo vodil pose-  
bnega komisarja začasno vladni konci-  
list Ivo Subic.

— **Razpis službe.** Razpisuje se služba  
delovodje v čevljarški delavnici kr. Inva-  
lidne šole. Za isto pridejo v prvi vrsti v  
poštev invalidi, ki pa morajo biti zmogni  
knjižovodstva, sploh voditi kako večje po-  
dejte in dobro izurjeni v čevljarški stroki.  
Reflektanti za omenjeno mesto naj pošljejo  
svoje prošnje najkasneje do 31. jan. 1921.  
na »Invalidski oddetek« overjenišča za so-  
cialno skrb v St. Peterski vojašnici.

— **Razpis zdravniške službe.** Zdrav-  
stveni odsek za Slovenijo in Istro razpisu-  
je službo okrožnega zdravnika za zdrav-  
stveno okrožje novomeško. Interesente se  
opozarjajo na tozadevni razpis v Uradnem  
listu.

— **Za vpokojence drž. žel.** Za postajo  
Naklo je razpisano mesto železniškega  
agenta, ki se bo podelilo vpokojencu drž.  
žel. Natančnejše podatke dajejo postaje in  
inspektorat drž. žel. v Ljubljani.

— **Zveza trgovskih gremijev** in zadrug  
za Slovenijo sklicuje sejo širšega odbora  
na torek, dne 18. jan. 1921, ob pol 3.  
uri popoldne v prostorih trgovske in obrt-  
niške zbornice v Ljubljani s sledečim dnev-  
nim redom: 1. Poročila načelnstva. 2. Poro-  
čila tajništva. 3. Trgovska pogodba z Ita-  
lijo. 4. Nova monopolna odredba. 5. Iztr-  
ževanje in odmerjanje davk. 6. Oprostitve  
od prometnega davka. 7. Raznoročnost.

— **Klub dobrovoljcev celjskega okra-**

ja ima v nedeljo 16. januarja 1921 svoj se-  
stanek. Na njem poroča predsednik dru-  
štva g. profesor Vagaja. Volji se bo nov  
klubov odbor. Zbrališče Celje, Narodni  
dom, mala soba, ob 8. uri dop.

— **Telovadna društva »Sokole«** na Bra-  
vovici bo imelo svoj redni občni zbor v  
nedeljo, dne 16. t. m. ob 14. uri v društve-  
ni telovadnici. Bratje in sestre, udeležite  
se občnega zbora polnostevila! Vabilo se

k občnemu zboru tudi vsi pričetni Sokol-

stva. — **Redni občni zbor Sokola v Konj-**

cah se vrši 19. t. m. v dvorani Narodnega  
doma ob 20.

— **Slovenski odvetoiki v Ameriki.** Fran  
Lavše je napravil pretekli mesec v Ameriki  
odvetoiki izpit in otvoril v Clevelandu  
svojo pisarno. Lavše je rojen v Ameriki,  
toda je vzgojen kot zaveden Slovenec.

— **Viški čudež.** Naši vojak, ki so se  
vrnili iz italijanskega vjetništva, pripo-  
vedujejo, da pobožno Italijansko ljudstvo po-  
zuja Vič bolj kot Ljubljano samo. Povsod so  
jih podrobno izpraševali o velikem čudežu  
na Viču. pri Ljubljani, kjer se je prikazal  
opetovano v obliki sv. Anton Padovanski  
z Jezuškom v naročju prav nad prostori-  
m, kjer stoji sedaj temu svetniku posve-  
čena župna cerkev. To zgodbo so razlaga-  
li duhovniki po Italiji s prižnic ter delili  
tudi podobice, ki so kazale verno sliko te-  
ga čudeža. Viškim vjetnikom seveda ni  
bilo o čudežu nič znano. Ako se je s po-  
močjo tega čudeža iztisnilo iz mošnjikov  
lahkovernih Italijank kaj prida lir za  
gradbeni sklad viške cerkve, nimamo nič  
proti temu.

— **Zaljubljen gospodar.** Pod tem naslo-  
vom se nam je pred Božičem poročalo iz  
Sevnice, da je Ant. Drstvenšek v Kame-  
nu hotel z nožem zabosti svojo sestro, ki  
je služila pri njem za dekle, a jo udaril  
z zaprtim nožem po glavi, da se je morala  
iti zdraviti v bolnico v Ljubljano. Včeraj je  
prišla v naše uredništvo popolnoma oz-  
dravljena dotična Katrica s prošnjo, naj iz-  
javimo, da ni v nikakoli zvezi z ono objavo  
po časopisih ter je gospodar — bratransc  
tudi ni nameraval zabosti, temveč jo je v  
jezli udaril z zaprtim nožem. V samostan  
pa še ne misli iti, temveč je vstopila v  
Ljubljani v posvelno službo.

— **Nesreča pri sekanju drv.** Janez Oo-  
tar, posestnika sin iz Drtilje pri Kamniku,  
je napravil v gozdu drva. Pri tem mu je  
padla bukev na glavo in ga je večjeje po-  
kopalo pod seboj. Pri padcu se je zlomil  
desno nogo ter se tudi drugače težko po-  
škodoval.

— **Z voza je padla Marija Balta** iz  
Obrija pri Ljubljani, ko se je peljala na  
ovinku. Pri padcu se je poškodovala na  
desni roki in desni nogi.

### Ljubljana.

— **Na naslov kr. policoje.** Zadnji čas  
nam je prišlo več plačilnih nalogov, ozi-  
roma drugih tiskovin, v roko, katere vse  
so bile označene z c. kr. policijsko ravna-  
teljstvo. Če ravnanstvo že s papirjem  
hrani, pa naj si vsaj nabavi štampiljko, da  
se ta c. kr. preštamplira s kr. Ravnanstvo  
tudi zelo neprimerno drne pasante javljene  
stražnikov svojim nadzornikom, ki se za-  
čne s pravim avstrijskim »Gospod N. N.  
pokorno javljam« lid.

— **Pisarniški prostori za »Jugoslovansko**  
»Matice« bi se pri dobri volji dobili v  
Narodnem domu, kjer je nekako centrali-  
zirano naše društveno življenje. Baje ima  
tam neka stranka kar 4 sobe, ki gotovo  
vseh ne potrebuje. Tudi »Družba sv. Cirila  
in Metoda« ima precej skriten delokrog ter  
bi morda mogla prepuštili prvo sobo svoji  
novi posestnici.

— **»Klub Primorci«** je imel 7. t. m. svoj  
občni zbor, na katerem se je društvo de-  
finitivno ustanovilo. V odbor so bile izvo-  
lene: Ga. Marija dr. Debolakova kot  
predsednica; ga. Milena dr. Žorjajeva kot  
podpredsednica; ga. Minka dr. Sorlijeva  
kot I. tajnica; ga. Olga Zajčeva kot II. taj-  
nica; ga. Maša Gromova kot blagajnica;  
ga. Marija Kopačeva kot namestnica blg.  
Odbornice: ga. Olga dr. Pecova, ga. Vida  
dr. Novakova, ga. Gostiša Marjeta, ga.  
Lisčeva, ga. Zofija Strgarjeva, gđ. Marija  
Jugova, ga. Čehova.

— **Odsek izobraževalnega društva**  
»Bratstvo« začelja 15. t. m. ob 8. zvečer s  
predavanji v društvenem lokalu, Kersni-  
kova ulica 6. Predava se o združništvu.

— **Vnovčevalnica za živino in mast** v  
Ljubljani bo prodajala od danes, 13. t. m.  
dalje redno od 2.—4. pop. na prosti stoj-  
nici prekaljeno prašičje meso, parklje in  
glave. Kg prašičevega mesa velja 42 K,  
kg prekaljenih glav 14 K ter kg prekaljenih  
parkljev in kosti 8 K.

— **Podirati je težje kot zidati,** tako si  
moramo misliti, ako gledamo razvaline  
bivše ljubljanske prodilnice. Poslopja so se  
začela razkrižati in podirati pred enim le-  
tom, saj se je iz teh poglavito pridobili  
materijali za obe stanovanjski hiši »Jadrans-  
ke banke«. Obe trnadstropni hiši sta že  
pod streho, podrtje tovarne pa še vedno  
stoji deloma brez strehe, deloma že razkri-  
to, kar ne more delati na tulce, ki izstopi-  
lo na glavnem kolodvoru, posebno ugodne-  
ga utisa.

— **Ljubljana mesto razkritih in podrtih**  
barak. Tujci, ki se pripeljejo iz traziške  
smerti v Ljubljano, se prezentira ob Triv-  
skem parku pravcata ciganska kolonija. To  
so napoli podrti in razkrite vojaške bara-  
ke, v katerih podrtinah stanujejo še vedno  
vojaški oddelki. V Ljubljani imamo dovolj  
modernih vojašnic, a vojaštva dosti manj  
kot rped vojno. Pri dobri volji bi se pač  
vse vojašnice čete spravile v dostojne vo-

jašnice, one grde podrtije pa bi naj že en-  
krat izgnile.

II. Obrtniški ples se vrši dne 1. febru-  
arja t. l. v gornjih prostorih Narodnega  
doma.

— **»Boj med invalidoma«.** Na našo to-  
začevno notico 9. t. m. nam je vodstvo kr.  
Invalidske šole poslalo sledeče pojasnilo:  
Invalida Volmajer in Jaklič sta se vedno  
prav dobro razumela. Pretekli teden v  
sredo zvečer je pa prijel v šali Volmajer  
Jakliča z obema rokama za glavo ter ga  
objel. Pri tej priliki se je pa Volmajer do-  
taknil Jakliča za brazgotino na sencih, ki  
jo je isti dobil v vojni. V silni bolečini je  
prijel Jaklič žepni nožiček, ne vedoč kaj  
dela, in z njim zabodel Volmajerja, ki ga  
je ranil neznatno. Oba se nahajata v Inva-  
lidnici in sta zdrava. Sploh žive invalidi v  
najlepši slogi ter obiskujejo tukajšnje šole  
ali pa se uče obrti pri raznih mojstrih.

— **Lajanje baskervilskega psa** — sre-  
di Ljubljane. Kdor ne veruje, naj ga gre  
poslušati pred Hodžetovo hišo v Pranci-  
škanski ulici. Iz dvorišča te hiše odmeva  
pasje tufenje po cele tude, tako da je že  
res prava in velika nadloga prebivalcem te  
okoliče.

— **Kurja tatvina.** V noči od 10. na 11.  
t. m. je šolski babič Mariji Cvikel, v tuk-  
javni bolnici nek neznani kurji tat porezal  
vratove 3 kuram in eni puri. Glave je pu-  
stil na lenu mesta, drugo pa je rekviriral.  
Le pri eni kurl je imel smolo, ter so jo  
dobili zjutraj v posekani hosti s prezezi-  
nim vratom mrtvo.

— **Fizol si je zatlačil v ušesa.** Anton  
Novak, posestnika sin iz Most pri Ljublja-  
ni, je igral z otroci »špano«. Pri igri si je  
utaknil fizol v desno uho tako globoko, da  
so ga morali oddati v bolnico.

— **Izgubila se je hranilna knjižica** dne  
5. t. m. v srednji Ljubljani. Pošteni najdi-  
telj naj jo odda v našem upravnistvu.

### Maribor.

Novo imenovani vladni komisar mesta  
Maribor, dosedajni gerent celjske občine  
Poljanec, dospe v soboto v Maribor in pre-  
vzame posebno vladnega komisarja.

Soznam vseh mariborskih narodnih tr-  
govin in podjetij izide približno dni v za-  
gl slovenskega trgovskega in obrtnega dru-  
štva v Mariboru, in sicer v obliki žepnega  
koledarja. Za slovenske trgovce in podjet-  
nike so na razpolago zbiralne pole, v kate-  
re naj se do 20. t. m. vpišejo vsi naši po-  
djetniki. Za tisk in objavo bo vsak prispe-  
val po 40 K, ki se bodo pobirale naknadno.  
Noben narodni trgovec in podjetnik ne  
bi smel zamuditi te prilike. Knjižica se bo  
v velikem številu razdelila med ljudstvo,  
da bo poučeno, kje naj nakupi svoje po-  
trebe.

Mariborske šole zaprite vsled pomanj-  
kanja premoga. V sled pomanjkanja premo-  
ga je bilo zadnje dni več tukajšnjih šol  
primoranih, da ukinejo pouk. Upati je, da  
bo vsled končane stavke v trgovskem  
prometokopu zaprtje šol trajalo le nekaj  
dni in da se pouk zopet omogoči. Krivda,  
da šole niso zadostno založene s premog-  
om, zadene mestni stavbni urad, ki ga še  
vedno prevzema nemškutarski duh prejšnje  
dobe.

Vinšar Eleri, ki je pred nekoliko dne-  
vi v Spodnji sv. Kunzoti z vojaško puško  
ustrelil eno žensko, več oseb ranil, je po-  
bežni v Nemško Avstrijo. Pred svojim  
uhodom je zagrozil, da bo ubil še štiri  
osebe, ki jih sovražil.

### Celje.

Pogreb umrlega naučitelja celjske  
okoliške šole gosp. Armina Gradšnika,  
kateroga pozemelske ostanke so prepelja-  
li iz Gradca v domovino, se je vršil v to-  
rok ob 3. uri popoldne iz celjskega koto-  
dvora na okoliško pokopališče. Udeležila  
se ga je mladina okoliških šol z učitelji na  
čelu ter mnogo drugega občinstva. Bil je  
dolga pogrebni sprevid, kateri je pokazal,  
kako priljubljen je bil pokojnik. Pevsko  
društvo mu je zapelo na kolodvoru in na  
pokopališču žalostinke.

Celjski Nemci priredijo neovirano svo-  
je zabave. V soboto 13. jan. imajo zopet  
veliko sportsko veselico, na kateri gotovo  
zopet ne bo šlo brez balanja. Slovenci v  
Borovljah pa nismo smeli prirediti niti svo-  
jega Silvestrovega večera.

Čudne razmere vladajo sedaj v Celju.  
Na najvišjih uradniških mestih sedijo va-  
šinska ljudje, ki ne poznajo naših prejšnjih  
razmer ter ne vedo koliko smo morali od  
Nemcev pretrpeti. Ti gospodje in njihove  
soproge, ki so večinoma nemke, se poču-  
tijo najbolje v nemški družbi ter stremijo  
za tem, da se doseže »sporazum« z nem-  
čurji. Neverjetno je, kako počasne se  
čutijo ti ljudje, če pride v njihovo družbo  
kakšen Nemec, ki je popreje igral v Celju  
odlično vlogo. Ko se je n. pr. govorilo, da  
bo obiskal veseličlo šepčevalnega društva  
tudi g. Teppey, je zavladalo med temi da-  
mami veliko veselje in z žarečimi obraz-  
so si pripovedovale: »Der alte Teppey  
wird kommen!« — Oficirski ples na Alek-  
sandrov rajstni dan je bil od teh dam tudi  
zanimajen kot nekaj »Verbrüderungsfeste«,  
kako se je ena teh dam izrazila in je in-  
tervenojli odličnega celjskega Slovenca, ki  
mu je bilo tega oboževanja Nemcev že  
preveč, se je zahvalil, da se ta škandal ni

zgodil. — Ootovo smo tudi mi za sporazum  
z Nemci, a roko nam morajo oni prvi po-  
dati. Svetujemo za to tem »Verbrüderungs-  
festovcem«, naj ne tirajo naše potrpežlivo-  
sti do skrajnosti ter naj opuste to proketo  
kokotiranje z Nemci!

Celjski carinarji se odlikujejo po ele-  
ganci ter luksuriznoem življenju. Čudno  
se nam zdi, od kod jemlje gospoda pri ca-  
rini toliko denarja, da se lahko cele noči  
šampanizira. Čudimo se tudi, da je bil se-  
daj sprehajal k carini neki K., ki je bil znan  
kot hud nemčur.

Cene sladkorja so v Celju padle in si-  
cer pri sladkorju v kockah od 72 na 64 K,  
pri zdrobljenem sladkorju pa od 60 na 58  
ozloma 56 K pri kilogramu. Amerikanski  
sladkor pa se prodaja od 48 do 54 K za kg.

### Primorje.

Spomenik padlim benečkim Slo-  
vencem nameravajo postaviti Itali-  
jani v Šentpetru. Spomenik bo baje  
zelo velik.

Italijansko Reke. Sedanja provi-  
zorična reška vlada sestoji iz 6 čla-  
nov, od katerih so 4 hrvaški rene-  
gati s pristnimi hrvaškimi imeni:  
Grošič, Rubinič, Stiglič in Belašič.  
D'Amunzio je na »pristnost« reške-  
ga italijanstva res lahko ponosen!

### NAGRADE TU- IN ONOSTRAN KARAVANK.

Čitali smo, da je celovski škof  
dr. Hefter imenoval narodno izda-  
jico župnika Fainika za mestnega  
pridigarja v Celovcu, za njegove  
zasluge in delovanje za časa plebi-  
scita v prid Nemcem na Koroškem.

Od zanesljive strani smo pa zve-  
deli, da je naša deželna vlada or-  
ganizatorico in voditeljico ženskih  
društev v plebiscitnem času na  
Koroškem, katera je vse svoje mo-  
či do skrajnosti posvetila samo za  
narodno delo, udeležila se vseh  
shodov kot govornica, neumorno  
delala na narodnem polju in se po-  
vsod najbolj eksponirala, pustila  
brez službe in brez plače.

Tudi nekaj neverjetnega, da de-  
želna vlada ukine plače definitivne-  
mu učitelstvu, katero je službovalo  
na Koroškem in se sedaj kladi po  
Kranjskem brez službe, (seveda iz-  
jeme sede na gorkem) brez vsakega  
povoda in obvestila. Tako torej  
plačuje deželna vlada v Sloveniji  
narodne bojevnike. Naše narodne  
poslance prosimo, da se za te stvari  
zainteresirajo, ter take v nebo »ri-  
čeče krivice popravijo in, da pridejo  
v resnici pošteni ljudje do plačila  
in ne samo kričaji, ki jim je bilo  
narodno delo deveta briga.

### Sport in turistika.

Sportski ples, ki se je vršil 9. t. m. v  
Narodnem domu, je popolnoma uspel. Oo-  
bor S. K. Ilirije izreka vsem damam in go-  
spodom, ki so s svojim marljivim, poživ-  
valnim sodelovanjem omogočili prireditvi  
in ji pripomogli do uspeha, priznanje in za-  
hvalo. — Sportski klub Ilirija, K.

S. K. Ilirija obavlja: Člani nogometne  
sekcije, ki so dobili v uporabo klubovo  
opremo (čevlje, hlačke itd.), jo imajo v  
dobrem stanju oddali klubovemu gos-  
podarju v četrtek 13. t. m. ob 19. uri v sobi  
Sportne zveze, Narodni dom.

Smuške markacije. Koncem tega ted-  
na začne »Sportna zveza« z pripravi-  
mi za smuške markacije. Iste se bodo osred-  
točile na Podkluško z izhodiščem Mrzli  
Studentec. Markacije bodo ta kraj kjer je  
tudi možnost pernočišča spoje z Mojstra-  
no, Bledom, Bohinjsko Belo, Bohinjem,  
Rudnim Poljem in Srednjo vasjo. Nadaje  
se bodo napravile ob ugodnih razmerah  
markacije tudi v Karavankah, Savinjskih  
ter Kamniških planinah. Ruto določi znani  
zimski sportnik gospod Badjura s pomočjo  
domašnih gozdarjev tako, da bodo iste go-  
tovo najugodnejše izbrane. Vsaka izgotov-  
ljena markacija se bode posebej objavljala.

Sankališče v Bohinju, ki se je za Bo-  
žične praznike v Novem letu vsled preobilo  
zapadlega snega kakor tudi radi tega, ker  
je bil sneg suh in mokast le za silo osna-  
žilo, se je z nastopom južnega vremena po-  
polnoma izdelalo ter ima sedaj pravilno  
obliko v ravnih črtah, kakor tudi pravilno  
izdelane okope v ovinkih. V sedanjem stan-  
ju nudi to umetno izdelano sankališče pr-  
vovrsten užitek. Vsakokratno stanje sankali-  
šča se bo objavljalo v posebnih vremen-  
skih poročilih.

### Gledališče in glasba.

Glasbena Matice je pravkar izdala 12  
Lajovičevih pesmi za moški, mešani in  
ženski zbor. Od teh novitet bo pel pevski  
zbor Glasbene Matice na svojem koncer-  
tu, dne 24. t. m. v velikim ljubljanskim dvorani  
6 mešanih zborov: Pasirčki, Kroparji, Ples  
kralja Matjaža, Zeleni Jurij, Kiša, Medved  
z medom, Razen Kiše, ki je Domjančeva.  
Besedila primeren je aparat, s katerim ope-  
rira skladatelj: za Lajovica uprav frapant-  
no priprost. Zbori so otroško - iskreno  
napisani, gorki in vročajo po narodni pes-

mi, sami predpogoji, da postanejo popular-  
ni. Naj bodo te vrstice migljaj pokrajinskim  
pevskim zborom. Partiture in glasovi se  
naročajo pri Glasbeni Matici v Ljubljani.

Iz pisarne Slov. nar. gledališča v Ma-  
riboru nam pošiljajo polasno na notico, v  
kateri smo omenili, da pri mariborskem  
gledališču ne more biti vse v redu, ker se  
repertoar vedno premenjuje. Repertoar se  
je spreminjal samo v enem tednu, ko je  
bilo g. ravnatelj Nučič radi bolezni ne-  
mogoče nastopiti v igrah, ki so bile na re-  
pertoaru.

## Pokrajina.

Jesenjski Sokol vabi vse brate na red-  
ni letni občni zbor, ki se vrši v nedeljo 16.  
t. m. ob 9. uri popoldne v Sokolovi telo-  
vadnici. Zdravo! Odbor.

Brežice. Vsak pošten človek omilja  
sodno uradništvo ter se zgraša nad pra-  
vosodno upravo, ki dopušča sodni urad v  
tako nezdružljivih podrtijah. Kdor je prišel  
dan za dnevom požirati prah prejšnjega  
stoletja, prenašati neznošen smrad, pozim'  
pa mraz, vsak tak si življenje znatno pri-  
krajša. Vsak čas zboli kateri sodni usluž-  
benec, a ker ni nadomestila, trpe posled-  
dice stranke. Vsi naštetih nedostatk bi bili  
lahko že davno odpravljeni, ker je pravo-  
sodna uprava že pred enim letom kupila  
za sodni primerno poslopje. Treba bi bilo  
izvršiti le nekaj predrizav in prizidati za-  
pore. Vse to bi bilo veljalo takoj po na-  
kupu vsaj polovice manj, kakor bo veljalo  
letos. Finančna prokuratura je že s 1. av-  
gustom t. l. sodno odpovedala strankam  
stanovanje v kupljenem poslopiju toda  
stranke so še notri. Izgovor, da primanj-  
kuje stanovanj, je jalov. Pri malo dobri  
volji bi stanovanjski odsek lahko dobil šte-  
vilna stanovanja. Ali je treba, da se n. pr.  
nemškutarski trgovci L. s svojo žilansko  
rodbino šopiri v tako velikem stanovanju?  
Pristojna oblastva, zganite se!

Pragersko. Naš kraj je bil pred pre-  
vratom eno glavnih germanizatoričnih to-  
rišč na Sp. Staterskem. V par letih so na-  
pravili iz čisto slovenskega kraja najstra-  
šnejše nemško gnezdo, ki je širilo svoj  
pogubni vpliv tudi na sosedne kraje, zla-  
stič na lepo vas Sp. Poljskava. Tam je de-  
loval zlasti nemškutarski nadučitelj Vodu-  
šek; ko pa je ta med vojno umrl, so spr-  
vili na njegovo mesto seve brez razpisa  
službe drugega nemškutarskega Avgusta Ko-  
privo. Ta je prišel iz Laporja, kjer je še  
včasih znal slovenski, na Poljskavi pa je  
takoj uvedel povsod »die deutsche Amts-  
sprache« in seveda tudi v zasebnem obče-  
vanju. S Pragerskega pa je delovala šulve-  
relnova šola, Turnverein, »Südmark Bibli-  
othek«, »Eisenbahnverband«, orožniki in ta-  
ko si pod tem terorom skoro nihče več ni  
upal slovensko govoriti. Ob prevratu smo  
zaprli šulvereinsko šolo, Südmark knjiž-  
nico, Turnverein je prenehal, železniški in  
poštni germanizatorji so odšli, tudi orožni-  
ki, prošli iz leta 1914, vse se je izčistilo,  
samo »Oberlehrer« Kopriva je ostal. Ta pa  
je že nekoč postal zopet goreč Jugoslovjan,  
obšel vse žane okrajnega šolskega sveta  
in ti so se dali preprostiti, čitali so ga iz  
»Srne liste« in Kopriva se je s svetlim za-  
nosom pridružil, da bo sedaj zvesto in vno-  
to služil Jugoslaviji. — Pragersko spade  
pod občino Sp. Poljskava. Vsakdo je mislil,  
da bo oblast korenito izčistila to gnezdo in  
predvsem v občino postavila moža, ki bo  
znan s svojim ugledom utrditi med občane  
državno in narodno zavest. Pa lepega dne  
smo zvedeli nezaljšano vest, da so od-  
stavili pri občini sicer poštenega Nemca in  
imenovali za gerenta Koprivo. Pošteni so  
se zgrazali, škodoželjni smejali kozlu v vr-  
tu. — Kako je Kopriva deloval, bomo po-  
ročali drugič. Za danes le konstatiramo, da  
ta jugoslovanski gerent vkljub temu nem-  
škutari naprej, na cestih in v gradu z biva-  
mi somišljeniki, da, celo a svojo rodbino  
še vedno nemško obseje. Časopisi so a  
tem že pisali, vendar Kopriva gerentuje  
še naprej, ker dandanes pač najde vsak re-  
negat svojega zagovornika in zaščito pri  
oblasti.

Ščavnica. Družba Iova za krajevno  
občino Ščavnica in sicer za dobo do 30. ju-  
nija 1926, se vrši 20. t. m. pri Sv. Lenartu  
v Slov. Goricah.

Svečina pri Mariboru. O priliki posla-  
vanja nekega finančnega stražnika od tu-  
kajšnje postaje se je v veseli družbi obsto-  
jele iz zstopnikov hrančne straže, učitelj-  
stva, orožništva iz Sv. Jurja ob P. in dru-  
god nabralo za »Jugoslovansko Matice«  
212 K. Srčna vvala!

Pesnica pri Mariboru. Dne 9. t. m.  
zvečer je neznan storilec pred gostilno  
Hojnik napadel 25 letnega upraviteljeve



M. Zévaco:

**Kraljev vitez.**Zgodovinski roman  
(Dalle.)

»Ne sire!« je vzkliknil Richelieu s pridruženim glasom. »Kar imam povedati vašemu veličanstvu, je strogo zaupno.«

Nato se je škof priporočil in krenil v predsoho kraljevega kabineta. Ne čez pet minut, ampak čez pol ure — zakaj Luvnes je nalašč zadržal vladarja — ga je poklical sluga v kabinet. Ludvik XIII. je bil sam.

»Poslušam vas.« je velel Richelieu, ki je spoštljivo čakal nagovora.

»Sire, Pariz je miren. Vsa nevihta se je razpršila, da nihče ne vidi sledi. Ako bi bili nastopili očitno proti množici, kdo ve, kako bi stala zdaj naša stvar! Z dobro mislijo, ki vas je napotila, da ste se uprli prigovarjanju nasilja, vam je poslal Bog očiten dokaz svoje milosti, sire! A to še ni vse. Nebo, ki rado pomaga svojim varovancem, hoče vendar, da si pomorejo tudi sami. Iskra njegove oblasti, ki je dodeljena kraljem, jim ni dodeljena zaman. In zato, veličanstvo, mislim tudi jaz, da je prišel trenutek dejanja, a ne po nasvetih maršala Oruana in vojvode Luynskega, marveč z zvišano in silo hkrati.«

»Dobro! Svetujete mi, da naj aretiram gospoda Guiskega?« je glasno vprašal kralj.

»Bog me varuj, sire! Pozneje, da. Še enkrat pravim vašemu veličanstvu: z zvišano in silo hkrati.«

Ludvik XIII. se je ozrl v svetovavca s pogledom, ki je izražal hkrati zaupanje in sum.

»Dovolite sire, da se poslužim prisposode... Ovčari so prišli povedat, da se klati v sosesčini lev ter ogroža njegovo čredo. Vzemim svojo palico, dobri pastir, poišči leva in ga napadi! Je rekel nekdo. Ustrelil ga z lokom! Je svetoval drugi. »Evo njegove jame.« je menil tretji, kar zazi-

dai ga vanjo. Ovčar je poslušal vse dobre svete: ker na je hotel res oteči čredo, je storil po lastni glavi. Počakal je, da je lev zaspal, nato pa je zlezal v njegovo votlino ter mu odščipnil kremplje, en sam posamezen kremplj se mu je zdel tako zamašo, da se je le potuhnil in smejal. Drugi dan se je človek vrnil in storil kakor prejšnji večer: in spet je mislil lev: en kremplj več ali manj, kaj de to meni! Z eno besedo, sire, tako se je vrstil dan za dnem in kremplji za krempljem, dokler ni imel lev praznih šap. Tedaj šele se je osvestil in zarjnil: »Pastir, z glavo mi poplačaj svojo predrznost!« Toda pastir se je smejal in zvezal leva, ki se ni imel s čim braniti. Evo vam moje prilike, sire!»

Ludvik XIII. se je nasmehnil in rekel z mehkim glasom:

»Priznajte, gospod škof: vaš lev je bil nenavadno blagodušen!«

»Ne, sire: ničemerem, to je pravi vzrok. Tudi vojvodi Guiskemu ni moči priti do živca v njegovem blagu. Ako na mu začnete izdirati kremplje, vselej le enega hkrati, se bo delal hrabrega in se ho le smejal. Kremplji za krempljem, sire, in čez tri mesece lahko posadite leva za mrežo. V ta namen mi je čast predlagati vašemu veličanstvu takolišno aretacijo markiza de Cinq-Mars.«

»To je tisti Cinq-Mars, ki je nedavno izgubil očeta?«

»Da, sire. On je eden izmed levovih krempljev: vsekako tisti, ki ga izrujete nailaglje. Vovoda se niti ne zave, kam merite s tem.«

»A slišal sem, da je bil Cinq-Mars pravzaprav Angoalémov pristaš!«

»Cinq-Mars ni niti za Agoulema, niti za Guisa, marveč zoper kralja. Angoulema je v Bastilji, zato se je markiz pridružil Guisu.«

Ludvik XIII. se je zamislil.

»Ali je takih krempljev mnogo?« je vprašal nato.

»Ne, sire, poščipati jih bo treba kvečjemu dvaset.«

Kralji se je zdržnil in zamrmral: »S tem hočete reči, da naj sestavimo proskriptičsko listo?«

»Sire, sestavljena je!«

Richelieu je izrekel te besede s tako trdnim in rezkim glasom, da ga je kralj ošinil z očmi. Toda z občudovanjem, ki ga je izražal ta pogled, se je družila nejasna groza.

»Ah,« je pomislil. »zakaj sem nehnil od sebe Capestanga! On bi bil hrabro naskočil leva in ne bi svetoval svojemu kralju, naj postane zalagatelj leč in morišč!«

»Sire,« je povzel Richelieu tisti hip, »okrhati levu šape, s katerimi bi vas mogel raniti, je mnogo, toda ne dovoli. Treba je tudi varovati in braniti one redke ljudi, ki so vam vdani. Sire, enega vaših najzvestejših in najkorečnejših podanikov so vrgli sinoči v Bastiljo. Rotim vas, sire: vrnite svojemu nedolžnemu služabniku prostost!«

»To mi je ljubše!« je vzkliknil nehoti mladi kralj. »Kako mu je ime?«

»Laffemas!«

»Kaj! Sin nekdanjega sobarja mojega očeta?«

»Da, sire. In vsa njegova krivda je, da se je izkazal preveč vnetega v vaši službi.«

»Dobro,« je rekel Ludvik XIII. in stisnil ustnice.

Odprl je miznic ter vzel iz nje dvoje že pripravljene listov, ki jih je bilo treba samo podpisati in vstaviti ime. Prvi je bil zaporno povelje drugi — nalog za izpustitev. Kralj je prišel za pero.

»Sire,« ga je ustavil škof. »Še dvoje bi hotel povedati.«

»Recite, gospod škof. Vaši predanosti zaupam neomoleno.«

»Sire, gospoda Laffemasa so spravili v Bastiljo ljudje, ki jih ne poznam: lasno mi je o njih le to, da so vas hoteli oropati zvestega sluge. Zato bo politično, ako jih pustite v veri, da je zaprt. Vsled tega je prav tako potrebno, da bi se bralo Laffemasovo ime v odpustni knjigi, kakor

bo dobro, da ostane v jetniškem imeniku še naprej.«

**Mali oglasi.****Proda se:****LEPA JEDILNA SOBA**

se zelo ceno proda. Popolnoma nova iz trdega lesa. Ogleda se lahko pri Franc Seher, Rožna ulica 5. 64

**DVONADSTROPNA, ZA PRODAJALNO PRIPRAVNA HIŠA V KAMNIKU** na Suti pod št. 15, z katero je združena tudi »planinska pravica«, se bo prodajala dne 21. januarja 1921 dopoldne ob 10, uri na licu mesta v Kamniku na Suti št. 15 po prostovoljni sodni dražbi. Izključna cena, pod katero se ponudbe ne sprejemajo znaša 400.000 K. Dražbeni pogoji so na upogled pri g. dr. Fran Horvatu, notarju v Kamniku ali pri g. Mate Hafnerju, notarju v Ljubljani. 65

**HIŠA (VILA)**

se proda v Mariboru po ugodni ceni z vrtom, na željo kupca tudi nekaj zemljišča. Stanovanje takoj prosto ali pa se zamenja s kmečkim posestvom. Naslov pri podružnici »Jugoslavije« v Mariboru. 44

**PRVOVRSTEN GLASOVIR,**

violina, ena garnitura orig. Meisner porcelana, obleka itd. se proda. Kle pove uprava »Jugoslavije«. 48

**ČISTO NOVO KOMPLETNO TURBINO** s turbinim regulatorjem in vse stvari kar zraven spadajo takoj prodam. Pozve se v upravnistvo tega lista. 60

**KOMPLETNA SPALNA SOBA**

za eno osebo, ter jedilna soba, dobro ohraunjena se proda po ceni. Resljeva cesta 12, II, nadstropje, levo. 50

**PRODA SE**

popolnoma nov, nerabljen pisalni stroj znamke »The Courier«, vpraša in ugleda se v upravi »Jugoslavije«. 2461

**Službe:****KUHARICA ZANESLJIVA**

in poštena z dobrimi spričevaji se sprejme v trajno službo. Ponudbe na hotel »Triglav« Sevnica ob Savi. 63

**STAREJŠA GOSPODIČNA**

ali gospa iz dobre hiše, zaupna oseba so sprejme v meščansko hišo v oskrbovanje gospodinjstva in potrebnih pisarniških del zlasti strojepljenja itd. Vešča mora biti v slovenski in nemški v govoru in pisavi. Isto tam se sprejme oskrbnica za naziranje del s stanovanjem v vinogradu pod šifro »Trajno mesto« na upravo »Jugoslavije« v Ptuj. 55

**LOGAR**

na grajščino na Štajerskem se išče. Ponudbe na upravo tega lista pod šte. 59. 59

**IZVEŠBAN MEHANIČAR**

samosojen delavec, večje vodstva mehaničnih delavnic, izurjen v obratu, specializirani za razne tipe motorjev, išče primerno mesto. Nastopi takoj. Ponudbe na naslov: N. Dittmar, Domžale poštnoštečje. 3

**Razno:****DAJEM V NAJEM**

dve stanovanji na Jesenicah, lepe moderna sobe. — 1 stanovanje 2 sobi, 1 kuhinja 325 dinarjev mesečno. — 1 stanovanje 2 sobi in kuhinja 300 dinarjev mesečno — vedno 3 mesece naprej plačano! Povprašati v hotelu »Triglav«, Jesenice. 58

**HIRANO ZASTONJ**

dam rodbini, ki bi odstopila kuhinjo ter opokline in zvečer eno sobo za serviranje abonement. Dopisi pod »Dobra kuharica« na anonimno ekspedicijo Al. Matelich. 67

**PRAZNO MESEČNO SOBO**

išče bančna uradnica. Plačam dobro. Cenjene ponudbe prosim na upravo »Jugoslavije«. 51

**STANOVANJE**

3—4000 kron nagrade dam takoj, kdor mi preskrbi stanovanje obstoječe iz 2 sob in kuhinje, vsaj pa ene sobe in kuhinje s priliklinami. Cenjene ponudbe pod »Najno« na upravnistvo lista. 45

**FRIZIRANJE DAM IN MANICURA**

vsaki dan od 3—7. ure. Olga Smerkol, začasno Ljubljana, Namska ulica 19/II. 47

**MLAD TRGOVSKI SOTRUDNIK**

išče meblovano mesečno sobo. Prijazne ponudbe prosim pod št. 2517 na upravo lista. 5

## Krznarstvo

### A. Rot Ljubljana

#### Gradišče št. 7.

Sprejme v stroj kože divjačin, katere popolnoma izgotovi v garniture. — Sprejme iste v moderniziranje.

## Gadje gnezdo

je najbolj čvrsto slovensko leposlovno delo iz zadnjih let. Naročite ga lahko za malenkostno svojo 14 kron pri

»ZVEZNI TISKARNI« v Ljubljani.

## 'Vera'

roman O. Waldowa  
je izšel v knjigi in stane  
broširan 20 K, vezan 26 K  
v platno vezan 32 K.

## Telefonske aparate

namizne, najfinejše kakovosti, ponuja po zelo nizkih cenah  
TRGOVSKA ZADRUGA I. Z. Z. O. Z., Ljubljana, Beethovnova ulica 10.

Najlepše in najcenejše darilo  
za vsako priliko je

## Moj zverinjak

knjižica našim matim za zabavo in  
pouk s 45 slikami in k tem  
spadajočim besedilom.

= Cena 20 kron. =  
Dobiva se v Ljubljani:

v Zvezni knjigarni, Marjini trg 8,  
v Zvezni tiskarni, Starl trg 19, I.

## Ivan Jax in sin

Ljubljana, Dunajska cesta 15.

Šivalni stroji in stroji za pletenje.

Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Linceu.

Ustanovljena l. 1867.

Vezenje poučujejo brezplačno.

Popravila se sprejemajo.

Lastna delavnica.

Pisalni stroji »Adler«.

Kolesa iz prvih tovaren.

Dürkopp, Styria, Waffenrad.

## RUDOLF PEVEC, trgovec v MOZIRJU POZOR!

je otvoril svojo podružnico v BESKEM SREMU, v bližini Beograda in Novisada ter bode v položaju najceneje in najkulantnejše postreči celo Slovenijo s pšenico, koruzo, ječmenom, ovsom, moko vsakovrstno slanino, mastjo, svinjaki, vinom karlovačkim in banatskim vse najceneje po dnevnih cenah.

Naročila se naj direktno pošiljajo na trdiko RUDOLF PEVEC v BESKI SREM. — Naslovi: Pevec, Beška-Srem.

Nakupoval bodem direktno od kmetov ter bodem zamogel z vsako drugo trdiko konkurirati. — Ob enem se bode tamkaj prodajalo deske, les in drogi. Slovencem se bode brezplačno dajalo eventualne informacije.

Za mnogobrojna naročila se priporoča  
2159 Rudolf Pevec.

## Oglas.

Uprava vojno odelne radionice Vevče kod Ljubljane (željezniška stanica Zalog) prosti do dana 16. februarja 1921, putem ofertalne licitacije, prodajo odpadaka stare vojničke obuče i odelce (kožnata čotrana i platnena furda) razne željeznarije, za tim novih čotranih i platnenih odpadaka nastalih prigodom krojenja nove odelce. Količina celokupne furde, koja se ima da proda, iznaša za sada 177.564 kg.

Uslove, po kojima će se izvršiti prodaja, kao i po vrsnama složena prodati se imajuća furda, može se pogledati sve do dana licitacije u ovoj radionici — svakim radnim danom za vreme uredovnih satova.

Reflektanti moraju licitaciji lično prisustovati, jer se eventualno poštom — ili telegrafski poslana ponude neće primati. Istovremeno sa ofertom u odvojenom zavoju položiti ofertanti kauciju i to: naši državljani 10%, a strani 20% od ponudjene šume.

U ostalom vože zu ovu licitaciju odredbe zakona o nabavama vojnih potreba u vezi sa zakonom o državnom računovodstvu.

Iz kaularije vojno odelne radionice Vevče kod Ljubljane  
E. broj 1354, 5. januara 1921.

O glasi v „Jugoslaviji“ imajo najboljši uspeh, ker je zelo razširjena in jo vsakdo rad čita!

## POZOR!

Knjigarne in trgovine s papirjem ter g. trgovci!

Lične žepne koledarje za leto 1921

v obliki 6×4 cm komad po 2 K 80 v in 12×7 cm komad po 9 K dobavljiva vsaka množina

Zvezna tiskarna in knjigarna v Ljubljani.

Poštni predal 74.

(Vedno v zalogi tudi lični notesi, bloki, pisar. knjige blag. dnevnik.)

Pozor! Pevci in pevška društva! Pozor!

Mala pesmarica

za moški zbor; žepna izdaja 11×15 cm

Stev. 1. Davorin Jenko: Sto čutiš, Srbije tužni?

2. Ivan pl. Zajc: Zrinjsko-Frankopanka.

3. Anton Hajdrih: Slabo sveča je brela.

4. Anton Hajdrih: Pod oknom.

5. Anton Hajdrih: V sladkih sanjah.

6. Anton Hajdrih: Jadransko morje.

7. Anton Hajdrih: Pri oknu sva molče slonela.

8. Josip Kocjančič: Slovo. Le nocoj še luna mila.

9. P. Hug. Sattner: Pogled v nedolžno oko.

Vsaka pesem stane 1 K; 11 izvodov 10 K.

Številka 6, 7 in 8 stane po 2 kroni, 11 izvodov 20 kron.

Dobiva se v

Zvezni knjigarni, Ljubljana, Marjini trg šte. 8.

# Jugoslovanski kreditni zavod v Ljubljani

Marjini trg 8, Wolfova ulica 1 — Podružnica v Murski Soboti in Dolinji Lendavi

obrestuje hranilne vloge  
in vloge na tekoči račun

Ustanovljen septembra 1919.

Prometa do srede unija

nad 65.000.000 kron.

4<sup>1</sup>/<sub>2</sub>

čistih brez odbitka  
rentnega davka.

Neposredno pod  
državnim nadzorstvom.